

# OBSAH

Úvodem .....	11
Seznam použitých zkratek .....	13
<b>1. kapitola – Státní občanství České republiky .....</b>	<b>15</b>
1.1 Pojem státního občanství ČR .....	17
1.2 Prameny právní úpravy státního občanství ČR .....	21
1.3 Principy právní úpravy státního občanství ČR .....	26
1.3.1 Princip nepřipustnosti apatristu .....	26
1.3.2 Princip vyloučení bipolarismu .....	26
1.3.3 Princip zabezpečení jednotného státního občanství rodičů a dětí .....	27
1.3.4 Princip individuálního nabývání a pozbývání státního občanství .....	27
1.3.5 Princip výlučnosti státního občanství ČR .....	28
1.3.6 Princip rovnosti občanů bez ohledu na způsob nabytí státního občanství .....	28
1.4 Způsoby nabývání státního občanství ČR .....	28
1.5 Způsoby pozbývání státního občanství ČR .....	33
1.6 Řízení ve věcech státního občanství .....	35
<b>2. kapitola – Základní práva a svobody .....</b>	<b>37</b>
2.1 Základy právní úpravy a dogmatiky základních práv a svobod .....	37
2.1.1 Pojem základních práv a svobod .....	37
2.1.2 Prameny právní úpravy .....	42
2.1.3 Nositelé a adresáti základních práv a svobod .....	46
2.1.4 Obsah základních práv a svobod .....	60
2.1.5 Funkce základních práv a svobod .....	61
2.2 Základní východiska ústavní úpravy základních práv a svobod .....	62
2.2.1 Svoboda a rovnost jedince v důstojnosti a právech .....	63
2.2.2 Nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod .....	65
2.2.3 Respektování postavení jedince v podmínkách právního státu .....	66
2.2.4 Základní práva a svobody jako měřítko a mez zásahů státní moci a chování jednotlivce .....	66
2.2.5 Podmínky konkretizace základních práv a svobod .....	67
2.2.6 Formy a způsoby omezení základních práv a svobod .....	70
2.2.7 Problematika základních povinností .....	72
2.3 Klasifikace základních práv a svobod jedince podle Listiny základních práv a svobod .....	75
2.3.1 Přehled klasifikací základních práv a svobod .....	75
2.3.2 Východiska členění základních práv a svobod v Listině .....	78

2.3.3	Východiska analýzy základních práv a svobod v Listině. ....	79
2.4	Základní lidská práva a svobody a jejich záruky v právním řádu. ....	82
2.4.1	Způsobilst k právům (čl. 5) . . . . .	82
2.4.2	Právo na život (čl. 6) . . . . .	83
2.4.3	Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí (čl. 7) . . . . .	84
2.4.4	Osobní svoboda (čl. 8) . . . . .	85
2.4.5	Zákaz nucených prací a služeb (čl. 9) . . . . .	86
2.4.6	Právo na ochranu lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a jména, soukromého a rodinného života (čl. 10) . . .	86
2.4.7	Ochrana vlastnických práv (čl. 11) . . . . .	87
2.4.8	Nedotknutelnost obydlí (čl. 12) . . . . .	89
2.4.9	Listovní tajemství, tajemství jiných písemností a záznamů, tajemství přepravovaných zpráv (čl. 13) . . . . .	89
2.4.10	Svoboda pohybu a pobytu, zákaz vydání a průvozu občanů do ciziny pro účely trestního řízení (čl. 14) . . . . .	90
2.4.11	Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání, vědeckého bádání a umělecké tvorby (čl. 15) . . . . .	91
2.4.12	Svoboda výkonu náboženství nebo víry (čl. 16) . . . . .	92
2.5	Politická práva a jejich záruky v právním řádu . . . . .	92
2.5.1	Svoboda projevu a právo šířit informace (čl. 17) . . . . .	93
2.5.2	Právo vyhledávat informace (čl. 17) . . . . .	100
2.5.3	Právo petiční (čl. 18) . . . . .	103
2.5.4	Právo shromažďovací (čl. 19) . . . . .	104
2.5.5	Právo sdružovací (čl. 20) . . . . .	105
2.5.6	Hlasovací a volební právo a přístup k voleným a jiným veřejným funkcím (čl. 21) . . . . .	106
2.5.7	Právo na odpor (čl. 23) . . . . .	107
2.6	Práva národnostních a etnických menšin a jejich záruky v právním řádu . . . . .	108
2.6.1	Menšinová práva přiznaná každému jednotlivci . . . . .	109
2.6.2	Menšinová práva přiznaná občanům ČR . . . . .	110
2.6.3	Obecná klasifikace práv národnostních a etnických menšin . . . .	111
2.7	Práva hospodářská, sociální a kulturní a jejich záruky v právním řádu . . . . .	112
2.7.1	Právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost a právo na práci (čl. 26) . . . . .	113
2.7.2	Právo koaliční (čl. 27) . . . . .	114
2.7.3	Právo na spravedlivou odměnu a uspokojivé pracovní podmínky . . . . .	116
2.7.4	Právo na hmotné zabezpečení ve stáří, při nezpůsobilosti k práci a při ztrátě živitele (čl. 30) . . . . .	117
2.7.5	Právo na ochranu zdraví (čl. 31) . . . . .	118

2.7.6	Ochrana rodičovství, rodiny, dětí a mladistvých (čl. 32) . . . . .	118
2.7.7	Právo na vzdělání (čl. 33). . . . .	120
2.7.8	Práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti (čl. 34) . . . . .	121
2.7.9	Právo na přístup ke kulturnímu bohatství (čl. 34) . . . . .	121
2.7.10	Právo na příznivé životní prostředí (čl. 35) . . . . .	122
2.8	Právo na soudní a jinou právní ochranu a jeho záruky v právním řádu . . . . .	123
2.8.1	Právo na soudní a jinou právní ochranu (čl. 36) . . . . .	123
2.8.2	Právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (čl. 36 odst. 3) . . . . .	125
2.8.3	Právo na zákonného soudce (čl. 38 odst. 1) . . . . .	127
2.8.4	Zásada Nullum crimen, nulla poena sine lege (čl. 39) . . . . .	128
2.8.5	Zákaz retroaktivity trestních předpisů. . . . .	128
2.8.6	Presumpce nevinny. . . . .	129
2.8.7	Zásady Ne bis in idem a Res iudicata. . . . .	129
2.8.8	Procesní záruky práva na spravedlivý proces . . . . .	130
2.9	Prostředky ochrany základních práv a svobod. . . . .	133
2.9.1	Právní prostředky ochrany základních práv a svobod . . . . .	133
2.9.2	Ústavní soud ČR . . . . .	134
2.9.3	Nejvyšší správní soud. . . . .	134
2.9.4	Obecné soudy . . . . .	134
2.9.5	Jiné orgány ochrany práva. . . . .	135
2.9.6	Veřejný ochránce práv . . . . .	135
2.9.7	Kontrolní orgány a dohled nad činností ozbrojených sil a ozbrojených Sborů z hlediska práv a svobod občanů. . . . .	137
2.9.8	Mezinárodní ochrana základních práv a svobod . . . . .	138
<b>3.</b>	<b>kapitola – Státní moc a její organizace v Ústavě ČR. . . . .</b>	<b>142</b>
3.1	Povaha státní moci . . . . .	142
3.1.1	Povaha státní moci v rámci veřejné moci v širším smyslu . . . . .	142
3.2	Dělbá státní moci a související otázky. . . . .	146
3.3	Ústavní pojetí státního orgánu a jeho právní status . . . . .	151
3.4	Státní služba . . . . .	155
<b>4.</b>	<b>kapitola – Moc zákonodárná. . . . .</b>	<b>159</b>
4.1	Základní východiska úpravy zákonodárné moci v ČR. . . . .	159
4.1.1	Pojem zákonodárné moci a zákona . . . . .	160
4.1.2	Hlavní rysy parlamentarismu v ČR . . . . .	161
4.1.3	Právní status Parlamentu. . . . .	164
4.2	Název a sídlo . . . . .	164
4.3	Místo Parlamentu v soustavě státních orgánů . . . . .	165
4.4	Způsob zřízení a ustavení Parlamentu. . . . .	166
4.5	Složení Parlamentu a nároky na výkon funkce jeho člena . . . . .	166
4.5.1	Počet členů Parlamentu . . . . .	167

4.5.2	Podmínky výkonu funkce člena Parlamentu . . . . .	167
4.5.3	Členství v Parlamentu a ochrana veřejného zájmu . . . . .	169
4.6	Struktura Parlamentu. . . . .	171
4.6.1	Způsob vzniku komor Parlamentu. . . . .	172
4.6.2	Složení komor . . . . .	172
4.6.3	Působnost komor . . . . .	172
4.6.3.1	Rovnoprávné rozhodování komor . . . . .	173
4.6.3.2	Rozhodování bez ohledu na členství v komoře . . . . .	176
4.6.3.3	Rozhodování pouze Poslaneckou sněmovnou . . . . .	176
4.6.3.4	Rozhodování pouze Senátem . . . . .	177
4.6.3.5	Eventuální rozhodování Senátu . . . . .	177
4.6.3.6	Rozhodování o vnitřních věcech komor . . . . .	178
4.6.4	Řešení sporů mezi komorami . . . . .	178
4.7	Vnitřní organizace Parlamentu. . . . .	178
4.7.1	Řídící orgány sněmoven . . . . .	179
4.7.2	Pomocné orgány sněmoven . . . . .	180
4.7.3	Poslanecké a senátorské kluby . . . . .	184
4.8	Pravomoc a působnost Parlamentu a sněmoven . . . . .	186
4.8.1	Ústavodárná působnost . . . . .	187
4.8.2	Zákonodárná působnost . . . . .	187
4.8.3	Působnost organizační a kreační . . . . .	188
4.8.4	Působnost v základních otázkách zahraniční politiky . . . . .	189
4.8.5	Působnost v základních otázkách vnitřní politiky . . . . .	189
4.8.6	Kontrolní působnost . . . . .	189
4.8.7	Autonomní působnost . . . . .	191
4.9	Organizační pravidla činnosti sněmoven . . . . .	192
4.9.1	Časová pravidla činnosti sněmoven. . . . .	192
4.9.2	Obecná procedurální pravidla jednání sněmoven. . . . .	193
4.9.3	Zvláštní procedurální pravidla jednání sněmoven. . . . .	198
4.9.3.1	Zvláštní pravidla pro jednání o důvěře vládě . . . . .	198
4.9.3.2	Zvláštní pravidla pro vyslovení nedůvěry vládě. . . . .	200
4.9.3.3	Zvláštní pravidla pro jednání o interpelacích. . . . .	200
4.9.4	Volba prezidenta republiky . . . . .	201
4.9.5	Zákonodárný proces v Parlamentu . . . . .	201
4.9.5.1	Stadium zákonodárné iniciativy. . . . .	201
4.9.5.2	Stadium projednání návrhu zákona a hlasování o něm. . . . .	202
4.9.5.3	Projednání postoupeného návrhu zákona Senátem . . .	204
4.9.5.4	Stadium opětovného projednání návrhu zákona. . . . .	205
4.9.5.5	Stadium podpisu schváleného zákona, . . . . .	205
4.9.5.6	Stadium vyhlášení schváleného zákona . . . . .	207
4.9.5.7	Zákonodárný proces ve stavu legislativní nouze a při provádění rozhodnutí Rady bezpečnosti . . . . .	207

4.9.5.8	Zkrácené projednání návrhu zákona . . . . .	208
4.9.5.9	Projednání návrhu zákona v jednom čtení . . . . .	208
4.9.6	Projednávání návrhu zákona o státním rozpočtu . . . . .	209
4.9.7	Projednávání mezinárodních smluv . . . . .	209
4.9.8	Projednávání návrhu zákonného opatření . . . . .	210
4.9.9	Příprava senátních návrhů zákonů . . . . .	210
4.9.10	Jednání Senátu o žalobě proti prezidentu republiky . . . . .	211
4.9.11	Konfirmace jmenování soudců Ústavního soudu . . . . .	211
4.9.12	Souhlasu s trestním stíháním a zadržením soudce Ústavního soudu . . . . .	211
4.9.13	Veřejná slyšení v Senátu . . . . .	211
4.10	Právní status člena Parlamentu . . . . .	212
4.10.1	Práva uvnitř sněmovny . . . . .	213
4.10.2	Práva vůči jiným státním orgánům . . . . .	213
4.10.3	Právo vytvářet poslanecká sdružení . . . . .	214
4.10.4	Právo poslanecké imunity . . . . .	214
4.10.4.1	Indemnita . . . . .	214
4.10.4.2	Imunita procesní . . . . .	215
4.10.4.3	Další oprávnění s aspekty imunity . . . . .	216
4.10.5	Právo na materiální zabezpečení . . . . .	216
4.10.6	Povinnosti poslanců . . . . .	217
4.10.7	Disciplinární opatření a sankce . . . . .	217
<b>5.</b>	<b>kapitola – Moc výkonná . . . . .</b>	<b>219</b>
5.1	Obecné otázky výkonné moci . . . . .	219
5.2	Právní status prezidenta republiky . . . . .	221
5.2.1	Název a sídlo . . . . .	221
5.2.2	Postavení v soustavě státních orgánů a ústavní charakteristika . . . . .	221
5.2.3	Zřízení funkce a ustavení do funkce . . . . .	222
5.2.4	Nároky na výkon funkce . . . . .	222
5.2.5	Složení . . . . .	223
5.2.6	Vnitřní organizace . . . . .	223
5.2.7	Pravomoc a působnost . . . . .	225
5.2.8	Organizační pravidla činnosti . . . . .	228
5.2.9	Ochrana, zajištění a odpovědnost za výkon funkce . . . . .	229
5.3	Právní status vlády České republiky . . . . .	230
5.3.1	Název a sídlo . . . . .	231
5.3.2	Postavení v soustavě státních orgánů . . . . .	231
5.3.3	Zřízení a ustavení . . . . .	232
5.3.4	Složení vlády a nároky na výkon funkce člena vlády . . . . .	234
5.3.5	Vnitřní organizace vlády . . . . .	235
5.3.6	Pravomoc a působnost vlády . . . . .	237
5.3.7	Organizační pravidla činnosti . . . . .	239

5.3.8	Ochrana vlády a zajištění jejích členů .....	239
5.4	Právní status ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy .....	240
5.4.1	Název a sídlo .....	240
5.4.2	Místo v soustavě státních orgánů .....	242
5.4.3	Způsob zřízení a ustavení .....	243
5.4.4	Složení a nároky na výkon funkce .....	244
5.4.5	Pravomoc a působnost .....	244
5.4.6	Organizační pravidla činnosti .....	245
5.4.7	Odpovědnost za výkon svěřené funkce .....	246
5.5	Právní status státního zastupitelství .....	247
5.5.1	Název a sídlo .....	247
5.5.2	Místo v soustavě státních orgánů .....	247
5.5.3	Způsob zřízení a ustavení .....	248
5.5.4	Složení a nároky na výkon funkce státního zástupce .....	248
5.5.5	Struktura státního zastupitelství .....	249
5.5.6	Pravomoc a působnost .....	249
5.5.7	Organizační pravidla činnosti .....	250
5.5.8	Postavení státního zástupce a odpovědnost za výkon svěřené funkce .....	251
5.6	Právní status Nejvyššího kontrolního úřadu (exkurz) .....	251
5.6.1	Název a sídlo .....	251
5.6.2	Místo v soustavě státních orgánů .....	252
5.6.3	Způsob zřízení a ustavení .....	253
5.6.4	Složení a nároky na výkon funkce .....	253
5.6.5	Struktura a vnitřní organizace .....	254
5.6.6	Pravomoc a působnost .....	255
5.6.7	Organizační pravidla činnosti .....	256
5.6.8	Právní status funkcionářů a odpovědnost za výkon funkce v NKÚ .....	258
5.7	Právní status České národní banky (exkurz) .....	258
<b>6.</b>	<b>kapitola – Moc soudní .....</b>	<b>263</b>
6.1	Moc soudní v soustavě státních orgánů .....	263
6.1.1	Pojem soudní moci .....	264
6.1.2	Ústavní zásady organizace a činnosti orgánů soudnictví .....	265
6.2	Soustava obecných soudů v ČR .....	270
6.2.1	Stupně a druhy soudů v ČR .....	270
6.2.2	Postavení Nejvyššího soudu ČR .....	273
6.3	Postavení soudců .....	275
6.4	Nejvyšší správní soud .....	279
<b>7.</b>	<b>kapitola – Ústavní soudnictví v ČR .....</b>	<b>280</b>
7.1	Koncepce ústavního soudnictví v ČR .....	280
7.2	Ústavní soud ČR jako ústavní orgán .....	281
7.3	Organizace Ústavního soudu ČR .....	284

7.3.1	Plénium Ústavního soudu .....	285
7.3.2	Senáty Ústavního soudu .....	288
7.3.3	Soudce zpravodaj .....	289
7.4	Postavení soudce Ústavního soudu ČR.....	291
7.5	Kompetence Ústavního soudu ČR.....	294
7.6	Rozhodnutí Ústavního soudu.....	295
7.7	Obecná pravidla řízení před Ústavním soudem ČR .....	295
7.8	Řízení ve věcech souladu právních předpisů .....	300
7.9	Řízení o ústavní stížnosti. ....	306
7.9.1	Navrhovatel a další účastníci řízení .....	306
7.9.2	Lhůta k podání návrhu. ....	307
7.9.3	Subsidiarita ústavní stížnosti. ....	308
7.9.4	Zastavení a přerušování řízení .....	311
7.9.5	Nález ve věci ústavní stížnosti. ....	312
7.9.6	Zvláštnosti řízení o stížnosti politické strany podle § 73 ZÚS... ..	313
7.10	Řízení ve věcech poslanců a senátorů .....	314
7.10.1	Řízení ve věci ověření volby poslance nebo senátora .....	315
7.10.2	Řízení v pochybnostech o ztrátě volitelnosti a o neslučitelnosti výkonu funkcí poslance nebo senátora podle čl. 25 Ústavy ČR .....	317
7.11	Řízení ve věcech prezidenta republiky .....	319
7.11.1	Řízení o ústavní žalobě proti prezidentu republiky .....	319
7.11.2	Řízení o návrhu prezidenta republiky na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66 Ústavy ČR.....	320
7.12	Řízení o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu .....	321
7.13	Řízení ve věcech kompetenčních sporů .....	322
	<b>Seznam doporučené literatury .....</b>	<b>324</b>